

De små, lyse øyeblikk

Taler
Harald 5

Dato
31 desember 1996

Sted
NRK

Omstendigheter
Nyttårstale

- 1 Det er sikkert flere enn meg som med takknemlighet kan se tilbake på året som snart har gått. Midt i vår søken etter fremgang og øket velstand kan det være nyttig å innrømme at vi tross alt har det godt her i vårt fredelige hjørne av verden. En erkjennelse av det har intet med selvgodhet å gjøre. Tvert imot kan
- 5 en gjenoppdagelse av ordet "takkt" sette viktige sider av livet i et større perspektiv og gi nyttige korrektiver.

- I vårt land kan vi glede oss over en stabil og god økonomi. Arbeidsledigheten er synkende. De fleste unge har mulighet til å få den utdannelsen de ønsker. Vi bor
- 10 stort sett godt, og mange har mulighet til å reise og se nye folk og steder. Fra naturens side er vi rikelig forsynt med ressurser og rekreasjonsmuligheter. Knappt noen generasjon har opplevd så gode tider som vår.

- Vel kan enkelte trender i utviklingen synes skremmende, men også forhold som
- 15 i utgangspunktet virker vanskelige, kan bli til nytte og glede for oss. Kanskje skulle det være et utgangspunkt i overgangen til et nytt år å se mulighetene i ethvert problem og ikke problemet i enhver mulighet.

- Det er likevel ikke til å komme utenom at mange opplever hver dag som en
- 20 prøvelse. Noen får det ganske enkelt ikke til og opplever livet som et nederlag. Bekreftelsene er mange på at en ikke strekker til. Ofte er grunnen at vi alle måles opp mot idealer og plasseres i bestemte båser. Så passer en kanskje ikke inn på det trinn i stigen hvor en er plassert eller i glansbildet noen har tegnet av hvorledes alt skal være, og følelsen av å falle utenfor blir vanskelig å leve med.

25

Det vil alltid være nok av situasjoner som kan gjøre oss tungsindige. Alvor og trausthet er nå en del av nordmenns væremåte, men det ligger en lun og god

humor bak så mangt. Kanskje er det nettopp selvironi og uhøytidelighet vi må få
30 mer av. For egen del har møtet med blant annet Aukrusthumoren fra Alvdal og
de frodige nordlendinger vært morsomme høydepunkter i året som gikk.

Det sies at vi alle blir født som originaler. Lever vi lenge nok, er det imidlertid en
viss fare for at vi dør som kopier. Overalt påvirkes vi av krefter som ensretter.
35 Effektiviseringspress, enerkultur og utrygghet på hva en selv står for, gjør noe
med oss. Godt er det for det mennesket som står imot noe av dette, og som
klarer å være seg selv i flommen av påvirkning og uniformering. Vi skal tro på
vår egen verdi. Overfor nye utfordringer trenger vi ikke være engstelige så lenge
vi har vår integritet i behold.

40 For de yngste er det kanskje aller vanskeligst. Barneårene er de mest sårbare og
støtteapparatet er ikke alltid like godt. Jeg vil benytte anledningen til å berømme
alt arbeid som gjøres til beste for barn og unge, såvel i det offentliges regi som i
det private engasjement. Samtidig kan det ikke gjentas for ofte at det viktigste
45 grunnlaget legges i hjemmet. Ingen kan erstatte foreldrenes varme og omsorg.
Når det likevel av og til svikter, må vi være glade for at vårt samfunn har
ordninger som forsøker å fange opp dem som faller utenfor.

Altfor mange mister barneårenes uskyld og sorgløshet. Overgrep, mobbing,
50 brutte relasjoner og mangel på voksnes tid og oppmerksomhet fjerner
muligheten til en harmonisk utvikling. Mange overlates til seg selv og må lide i
det stille. Å sikre barn rettssikkerhet, gode oppvekstvilkår og grunnleggende
trygghet må være en av de viktigste oppgaver vi står overfor. Ingen kan gis en ny
barndom!

55 Misbruk av rusmidler blant stadig yngre aldersgrupper er et tiltakende problem.
Bruk av vold fyller nyhetene slik at vi snart ikke reagerer når vi hører om det. Vi
kan ikke rolig se på at mennesker går til grunne eller at lovløshet skal prege våre
miljøer. Det arbeid som drives med nattkafeer, natteravner og annet tilsvarende
60 idealistisk arbeid, fortjener derfor all den støtte det kan få. Samtidig ser vi klart
at vi trenger et sterkt og synlig politi, som har en viktig funksjon i både
forebyggende arbeid, og i å skape orden.

Politiet utfører også, sammen med andre profesjoner og frivillige, et viktig og
65 svært krevende arbeid i forbindelse med større eller mindre ulykker. Arbeidet
etter flykatastrofen på Svalbard stilte store krav til dem som deltok. I ettertid

kan en slå fast at innsatsen ble gjort på en forbilledlig måte. Våre redningskorps
representerer likeledes en betydelig og viktig ressurs til beste for oss alle. Jeg er
70 glad for at vi i vårt land står i fremste rekke i rednings- og ulykkesarbeid og at
tverrfaglig sorg- og kriseberedskap synes å være drevet på en god måte. At vi også
kan bidra med militært og humanitært mannskap i internasjonale konflikter, er
en tradisjon jeg er glad for opprettholdes. La meg på denne nyttårsaften hilse til
alle nordmenn som på en eller annen måte tjener fredens og demokratiets sak
75 utenfor landets grenser.

Selv om noen kriger og konflikter finner sin løsning rundt omkring i verden,
kommer nye til. Politiske forhold kan virke urolige, og mange steder fortoner
freden seg skjør. I det lys må vi innrømme at vi er privilegerte her til lands med
80 gode tradisjoner for stabilitet og demokrati. Dette kom f.eks. klart til uttrykk
ved høstens regjeringsskifte, da en avholdt statsminister takket for seg.

Selv om vi fortsatt ser mange konflikter i verden, har land som tidligere var svært
så lukket, gradvis åpnet sine dører for demokrati og samarbeid. I det tidligere
85 Øst-Europa blåser friske, demokratiske vinder. Sammen med Dronningen fikk
jeg et interessant møte med Polen i høst, og vi ser frem til å besøke Tsjekkia til
våren. Vel har disse landene kanskje noe å hente i Vest-Europa, men ikke alt
som kommer fra vest er verdt å adoptere. Ikke minst på det kulturelle område
har landene i øst verdier og tradisjoner som ruver og som det står stor respekt av.

90

Ved midnatt åpner trønderne den storslåtte feiringen av byjubileet til det som
med en viss rett kan kalles Norges første hovedstad. Ifølge byens ordfører har
ikke Trondheim noe videre lokalhistorie å snakke om, - all historie i byen er av
95 nasjonal betydning! I løpet av neste år blir dette sikkert ytterligere understreket.
Jeg vil ønske lykke til med 1000-års jubileet og alle arrangementer som skal
tilrettelegges i den forbindelse. En helt spesiell begivenhet blir åpningen av
Pilegrimsleden som fokuserer på Trondheim som valfartssted for pilegrimer i
såvel gammel som ny tid. Kanskje er det viktig at vi søker tilbake til våre åndelige
100 og kulturelle røtter i en tid preget av oppbrudd og forandring.

I det lys blir også 1997 markert som kulturminneåret. De ressurser og positive
verdier som våre kulturminner representerer, er en viktig del av vår historie og
våre kulturelle særtrekk. I arbeidet med å ivareta og søke å oppnå en større
105 forståelse av vår fortid bygger vi bro til fremtiden. Parallelt med dette foregår det

en betydelig tilvekst og kulturell nyskaping innenfor mange uttrykksformer. I løpet av det kommende år åpnes to teatre. Norske musikere og sangere erobrer stadig nye scener. Den litterære produksjon er stor, og norske forfattere
110 oversettes og selges for et bredt publikum. Alt dette styrker meg i troen på at vi fortsatt er et kreativt folk, som ikke bare mottar, men bidrar til å skape noe selv.

For mange er julen en tid, hvor fellesskapet og nærheten styrkes ved at vi står sammen om gjøremål og deler opplevelser. For min egen familie har denne
115 høytiden vært spesiell i så måte. Når barna bor så langt borte, kjennes det ekstra godt å være samlet igjen.

Men ikke alle har det slik. Jeg vet at for mange kan høytidene være en ekstra vanskelig tid. Å være alene er kun godt når man selv har valgt det. Jeg hilser
120 spesielt til dem som er alene i kveld og som på en eller annen måte har kjent ensomheten de siste dagene. Det er mitt ønske at 1997 må bringe lyspunkter i tilværelsen for dere alle.

Vår dikter Gunnar Reiss-Andersen, som det feires 100 års jubileum for i år, har
125 sagt noe som kunne være en nyttig påminnelse for oss alle:

Ikke livets store stunder
tror jeg da en sjel vil savne,...
Men små øyeblikk som lyser...

130

La oss ta vare på og takke for de små, lyse øyeblikk; i året som gikk og i det nye som venter på oss.

Godt Nytt År!

135

Kilde

www.kongehuset.no

Emner

Innenriks, Nyttårstale, Utenriks

140

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/de-sma-lyse-oyeblikk>